Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”

Warszawa, dnia 28 kwietnia 2020 roku

ZL.0.10.2020

dot.BPS.DKS.KU.0401.5.2020

Pan

Krzysztof Kwiatkowski

Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

W związku z przekazanym przy piśmie z dnia 6 kwietnia 2020 roku projektem ustawy – o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczym ustawy- Kodeks postępowania cywilnego, ustawy- Kodeks karny (druk senacki nr 63) - Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia” przedstawia stanowisko w zakresie donoszącym się do zmian ustawy- Kodeks karny.

Należy wskazać, iż proponowane zmiany wychodzą z dobrego założenia i w sferze przepisów karnych istnieje luka, wskutek czego nie podlega penalizacji dość istotna i wrażliwa społecznie kwestia utrudniania lub uniemożliwiania kontaktów lub sprawowania opieki nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. Szczególnie w aspekcie bieżących doświadczeń prokuratorów związanych z prowadzeniem spraw karnych dotyczących rodziny, ale także udziału prokuratora w postępowaniu cywilnym kwestia ta jest zauważalna i bardzo często podnoszone były głosy o konieczności rozważanie wprowadzenia w

Stowarzyszenie Prokuratorów „Lex Super Omnia”
00-052 Warszawa, ul. Mazowiecka 11 lok 49
www.lexso.org.pl
lexsuperomnia@gmail.com

tym zakresie przepisów karnych. W uzasadnieniu projektu dość lakonicznie odniesiono się do zasadności penalizacji określonych zachowań wskazując, iż jest to realizowane w celu zabezpieczenia prawa dziecka do wychowania przez oboje rodziców poprzez efektywne ograniczenie przypadków utrudniania kontaktów dziecka z drugim rodzicem, w tym jego izolowania od jednego z rodziców.

W kontekście konstrukcji znamion czynu zabronionego określonego w art. 207a§1 jako typie podstawowym nie budzi większych kontrowersji kwestia utrudniania lub uniemożliwiania wykonania kontaktów z małoletnim. Dotychczasowa praktyka pokazuje bowiem, iż wielokrotnie dochodzi do utrudniania kontaktów, a dotychczas stosowane środki przymuszające pod postacią kar finansowych nakładanych przez sąd rodzinny okazywały się nieskuteczne. Wielokrotnie podnoszono konieczność penalizacji tego rodzaju zachowań i wskazana regulacje wychodzi naprzeciw tym postulatom. Wydaje się, że nieco mniejsze praktyczne zastosowanie będzie mieć kwestia utrudniania lub uniemożliwiania sprawowania opieki nad małoletnim lub osoba nieporadną, albowiem w części tego rodzaju sytuacji łączą się z uprowadzeniem małoletniego i są penalizowane w ramach czynu zabronionego określonego w art. 211 kk, jednakowoż sytuacja ta nie wyłącza innych możliwych zastosowań tej normy karnej.

Zdecydowanie większe wątpliwości budzi §2 tego przepisu przewidujący surowszą odpowiedzialność w przypadku doznania przez pokrzywdzonego uszczerbku w wyniku działania sprawcy, w tym przypadku uszczerbku o charakterze psychicznym. Problem jednakowoż polega na tym, iż dotychczas brak jest metodologii do określania charakteru i stopnia o charakterze psychicznym. Obowiązujące przepisy w art. 156 par 1 pkt 2 kk przewidują możliwość zaistnienia ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, który może przybrać formę trwałej choroby psychicznej. Jest to jednakże pojęcie zupełnie inne aniżeli uszczerbek o charakterze psychicznym, który należy odnieść do stopniowalnego uszczerbku na zdrowiu określonego w art. 157 kk. Pojęcie uszczerbku na zdrowiu psychicznym nie zostało dotąd zdefiniowane w przepisach prawa karnego i jak się wydaje nie może być ono traktowane na równi z chorobą psychiczną, czy też cywilistycznym ujęciem krzywdy fizycznej lub psychicznej. W tym kontekście może okazać się, że przepis ten okaże

się być martwy. Natomiast pomija on możliwy uszczerbek na zdrowiu fizycznym, który również mógłby być ujęty w typie kwalifikowanym. Trzeba pamiętać, iż każde działanie polegające na utrudnianiu uniemożliwianiu kontaktów, sprawowania opieki może skutkować rożnego rodzaju urazami psychicznymi, stresem, depresją, przy czym wprowadzenie pojęcia „uszczerbek" będzie wiązało się z koniecznością wykazania charakteru (stopnia) tego uszczerbku, a to w chwili obecnej jawi się jako niezwykle trudne z punktu widzenia medycznego. Oczywiście nie eliminuje to zasadności projektu, jednakowoż winno być uwzględnione w dalszych pracach.

z up. zarządu
Stowarzyszenia Prokuratorów
„Lex Super Omnia"

Jarosław Onyszczuk
członek zarządu